

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

„Obrtni Vestnik“
izhaja
mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu
ter stane celoletno Din 24.—
polletno Din 12.—
posamezna številka Din 1.—

Oficijelno glasilo „Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani“
in „Splošne zveze obrtnih zadrug v Mariboru“ ter
slovenskih obrtnih društev v Sloveniji.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vračajo.
Ponatiski dovoljeni le z navedbo vira.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Dunajska cesta št. 20.

Cene inseratom:

	Din	p
Pri 1 × objavi 1/4 str.	600	—
„ „ „ 1/2 „	300	—
„ „ „ 3/4 „	150	—
„ „ „ 1/8 „	75	—
„ „ „ 1/16 „	37	50

VIII. letnik.

V Ljubljani, dne 1. avgusta 1925.

Štev. 16.

Prijateljem „Obrtnega Vestnika“!

Že v zadnjem našem listu smo poročali, da je zaveden obrtnik iz lastne inicijative nabral za «Obrtni Vestnik» osem novih naročnikov, češ, da postane tako naš list čimprej tednik. V današnji številki ugotavljamo v poročilu o občnem zboru Občeslovenskega obrtnega društva v Celju, da plačuje društvo iz lastnih sredstev naročnino za naš list za vse člane. Kako malo je tako zavednih obrtnikov, ki bi nabirali člane za svoje glasilo, kako redka so društva in korporacije, ki bi skrbele, da dobijo njih člani v roke list, iz katerega ne bodo črpali samo informativne in poučne članke, ampak tudi vesti, ki jim bodo prinašale neposredne gnotne koristi.

Prijatelj našega «Vestnika» nam pri nakazilu izrecno omenja, da pomaga listu z namenom, da postane čimprej tednik. Je to eden izmed onih redkih obrtnikov, ki se zavedajo, kaj je moč stanovskega glasila, ki vedo, kaj pomeni smotreno voden list za ves stalež. Na žalost so med nami taki obrtniki le redki. Med industrijci in trgovci, da, med delavci, in to med najrevnejšimi, ki si morajo trgati hrano od ust, da plačajo naročnino za svoje stanovsko glasilo, je stvar drugačna. Pri teh ni treba reklame, pri teh ni treba iskati posameznikov, ki bi nastopali kot dober primer naprej, tam so vsi, zlasti velja to za delavstvo, prepričani, da je treba svoje stanovsko glasilo podpirati, ker je izredne važnosti za dobrobit vsega stanu.

Moramo pa ugotoviti, da smo slišali že od raznih strani želje, da postani naš list tednik. Ne bila bi to pretežka stran, ako bi le našli med obrtniki vsaj nekaj tako zavednih in smotrenih kakor je bil oni, ki nam je poslal naročnino za osem novih naročnikov, odnosno, ako bi imeli več društev, ki bi svoj namen, svoje naloge tako izvrševala, kakor jih izvršuje vzorno Občeslovensko obrtno društvo v Celju. «Vestnik» se s požrtvovalnostjo samo nekaterih obrtnikov in prijateljev obrtništva vzdržuje na višku, ki je, lahko rečemo, v prid slovenskemu obrtništvu. Za svojo izbrano vsebino je žel list že opetovano pohvalo in od najmerodajnejših faktorjev je dobil že laskava priznanja. Z le kolikortoliko dobro voljo baš onih, ki bi list najbolj potrebovali, bi se mogel list razširiti, kvalitativno še bolj dvigniti, postati bi mogel tednik.

Kako ponosno bi moglo biti slovensko obrtništvo, ako bi imelo lastno tedensko glasilo! Misel, da postani naš list tednik, ni nova. Razpravljali smo že o tem lansko leto, toda doslej še ni bilo mogoče uresničiti te ideje. Dokler imamo med tovariši ljudi, ki si ne upajo žrtvovati niti majhen del tega, kar zapravijo za tobak samo v enem tednu, bo zastoj vsak predlog. Da, ne samo, da imamo med nami tovariše, ki si ne upajo žrtvovati za svoje obrambno glasilo par grošev, imamo celo take, ki moralno pomagajo s sodelovanjem listom izven Slovenije, kakor da v lastnem stanovskem glasilu ni dovolj prostora, iščejo si druge liste, da izgleda tako njih dopis «lepše».

Ali je pri takih razmerah mogoče misliti na to, da izpremenimo list v tednik? Ali je, vprašajmo se, pri takih razmerah mogoče misliti na boljšo bodočnost slovenskega obrtnika? Pri stanovskih vprašanjih ne sme biti partizanstva, ne sme biti nesporazumljenj. Vsako, še tako majhno disharmonijo je treba odpraviti, kajti le s složnim, enotnim nastopom bomo pokazali, da smo močni, samo tako se bo naš glas slišal in se bo našim zahtevam ugodilo. Razcepljeni glasovi ne koristijo, nasprotno še škodujejo. Zato, obrtniki, vsi v enotno fronto, ko gre za stanovska vprašanja, ko gre za blagor vsega stanu!

Posnemajte onega obrtnika, ki se, zavedajoč moči enotnega glasila, trudi, da postane «Obrtni Vestnik» tednik, posnemajte Občeslovensko obrtno društvo, kateremu se pozna, da stoji pod vodstvom starih, preizkušenih obrtniških bojnikov, in tako prav lahko dosežemo v kratkem to, da postane naše glasilo tednik, kar bo slovenskemu obrtništvu v ponos in korist. Proč s partizanstvom! V boju za stanovske interese se moramo vsi združiti v enotno fronto, ker le tako pomagamo svojemu stanu pa tudi svojim podjetjem.

Podrobni izkaz prejemkov in izdatkov.

V členu 44. izvršilnega predpisa k IV. poglavju zakona o osebnih davkih je določba, da *smejo* davčna oblastva zahtevati od davčnih zavezancev v svrhu priredbe dohodnine *podroben izkaz prejemkov in izdatkov*.

Besedica «*smejo*» pomenja pač, da je smatrati to določbo *kot nekako izjemo ne pa kot pravilo*.

Gorečnost naših davčnih organov je napravila iz te izjeme seveda takoj *pravilo*. In tako pošiljajo davčna oblastva strankam namesto utemeljenih pomislekov v prvi vrsti kar pozive, da naj navedejo *prejemke in izdatke podrobno*. Ti pozivi se pa ne pošljejo samo izjemoma, temveč *splošno*. Dobi jih vsak kmetski posestnik, vsak rokodelec, še celo branjevke, ki skupujejo jajca od hiše do hiše in ki dobro niti brati in pisati ne znajo.

Kako naj taka neuka žena navede vse prejemke in izdatke natančno po določbah člena 20 izvršilnega predpisa, to je za davčno oblastvo postranska stvar. Glavna stvar je to, da se vroči stranki tak poziv. V sto primerih še pet strank ne odgovori pravilno. Poziv, da naj se navedejo prejemki in izdatki podrobno, je v besedilu pomislekov tako skrito naveden, da ga le malokdo zapazi ali pa da nanj ne polaga nobene posebne važnosti. In vendar je bil ravno ta poziv *najvažnejša stvar*.

Stranka odgovori vse mogoče, toda prejemkov in izdatkov podrobno le ne navede, ker ne vé, da se ravno to v prvi vrsti zahteva.

Rok osmih dni je za take — večkrat celo zelo obširne račune — tudi prekratek. Zakon zahteva *najmanj osemdnevni rok*. Zakaj se ne dá že precej vsaj 14dnevni rok, saj se tak dolgotrajen račun vendar ne naredi kar v pol ure; trgovci, obrtniki, kmetje pa tudi ne vodijo knjig tako, da bi podatke, ki jih zahteva člen 20. izvršilnega predpisa, kar iz njih prepisali. Da se naredi tak podroben račun, je treba večsih po ves dan računati, za to pa tudi ni vedno časa na razpolago.

Kakor že rečeno, od sto pozivov za podrobni račun, jih dobi davčno oblastvo komaj pet pravilno in v pravem času odgovorjenih. Ostalih 95 strank davčno oblastvo potem kontumacira in odmera se izvrši brez ozira na strankino napoved. Če se taka stranka potem pritoži, se priziv zavrne z ozirom na § 213. zakona o osebnih davkih, ker stranka kljub pozivu *ni dala podrobnega računa o prejemkih in izdatkih*.

Stranka pa za tak poziv *še vedela ni!* Besedilo glede tega poziva je bilo v ostalem besedilu pomislekov tako skrito, večkrat celo slabo čitljivo, da ga je stranka, kakor rečeno, ali prezrla ali pa nanj sploh nikake važnosti ni pokladala.

Upravičeno smemo torej prositi davčno upravo:

1.) Naj omeji pozive za navedbo podrobnih podatkov o prejemkih in izdatkih samo na važnejše primere in le na take stranke, o katerih vé, da morejo takemu pozivu tudi ustreči;

2.) da navede besedilo takega poziva v pomislekih *jasno in razločno*, tako da bo stranka vedela, da se zahteva v prvi vrsti ta podrobna navedba prejemkov in izdatkov;

3.) da določi za odgovor na tak poziv vselej vsaj *14dnevni rok*, česar zakon gotovo ne izključuje.

Načelne izjave Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani glede obsega obrtnih pravic.

Zbornica je na podlagi sklepa seje obrtnega odseka podala v zadnjem času med drugim sledeče načelne izjave:

1.) V koliko je upravičen mizarški mojster polagati pode in postavljati lesene stopnice.

Po deželi je bilo doslej v navadi, da so mizarški mojstri polagali tudi navadne lesene oblane pode in slepe pode pod parkete, dasi spada to delo prav za prav v delokrog tesarskih mojstrov. Zbornica smatra, da bi iz ozira na podeželske razmere ne kazalo prepovedovati za bodoče podeželskim mizarjem izvrševanje teh del.

Izdelovanje lesenih stopnic, v kolikor je delo konstruktivne narave, pa spada v izključni delokrog tesarskih mojstrov. Mizarji tudi po deželi takih stopnic ne bi smeli delati. (Odgovor Strokovni zadrugi mizarških mojstrov v Mariboru.)

2.) Brivci in trgovanje z lasmi.

Po mnenju zbornice smejo brivski in frizerski obrtniki že na podlagi brivsko-frizerskega obrtnega lista trgovati samo z onimi lasmi, ki so jih ostrigli sami, sicer pa morajo imeti obrtni list za trgovino z lasmi. Slednje velja seveda za kupovanje in prodajanje **las kot sirovine** za brivsko-vlasuljarske izdelke, ne pa za trgovanje z izdelki iz nakupljenih las. (Izjava velikemu županu v Mariboru.)

3.) Vozni kovači in kolarska dela.

Vozni kovač bi bil upravičen do izvrševanja del, ki spadajo v kolarsko stroko, samo v okviru določb § 37. obrtnega reda, to je onih del, ki so potrebna za popolno dovršitev njegovega kovaškega izdelka.

Vozni kovač more dela kovaške stroke pri novih vozovih dovršiti, ne da bi mu bilo treba opraviti tudi kolarska dela. Le-ta izvrši prej ali naknadno kolar. Kovaški mojster torej kovaških del pri novih vozovih ne sme izvrševati na podlagi § 37. obrtnega reda, ker mu niso potrebna za popolno dovršitev njegovega kovaškega izdelka.

Kar se tiče popravil, se pa more pripetiti, da je kaka poškodba voza, odnosno vozni delov taka, da je kolarsko popravilo v primeri z istočasnim kovaškim malenkostno in z njim tako zvezano, da je neobhodno potrebno, da ga izvrši kovač sam, da more obenem izvršiti delo kovaške stroke. To bi bilo, ako n. pr. kovač nadeva železni obroč in pri tem kak zrahljani lesni del kolesa bolje pritrdi ali vloži kak malenkostni lesni vstavek, da kolo bolje drži obroč. Taki primeri so pa vobče redki. Za večja kolarska popravila, kakor popravila polomljenih vozni delov ali «špic» koles, pa kovač ni upravičen, četudi so v zvezi s kovaškim delom. Kovaško delo se v takih primerih lahko popolnoma dovrši ločeno od kolarskega popravila. Polomljene dele kolesa n. pr. popravi kolar, na kar stranka odda kolo kovaču, da pritrdi obroč (šino) itd. Tudi do sestavljanja vozni delov kolarskih delov kovač ni upravičen, četudi so jih po njegovem ali strankinem naročilu izvršili kolarski obrtniki. (Izjava velikemu županu v Ljubljani.)

Pet let Ljubljanskega velesejma.

Čeravno je še veliko nerešenih vprašanj, ki ovirajo naše gospodarsko življenje, vendar kaže od ključka lanskega velesejma sem urejevanje naših gospodarskih razmer znaten napredek. Na vsak način pa je to leto v našem gospodarstvu eno najboljših povojnih let.

Glavno obeležje naše domače trgovine v minulem letu je povečani izvoz kot naravna posledica povečanega proizvodnje. Dasi se je naša izvozna trgovina morala boriti z ogromnimi težavami, se je le, po objavljenih statistikah sodeč, razvijala normalno in brez večjih ovir. Uvoz se je v minulemu letu zmanjšal, čeprav ne v taki meri, kakor bi bilo želeli in kakor bi odgovarjalo faktičnim potrebam. Nakopičene zaloge blaga, dragi kredit in velike režije z ene strani, a poslovni zastoj vsled oslabiljene kupne moči konzumenta z druge strani je izzvalo nenavadno visoko število insolventov in prisilnih poravnjav, ki so zelo škodljivo in neugodno vplivale na kredite naše trgovine doma in na tujem. Pod pritiskom javnih bremen in vsled nedovoljne carinske zaščite, pomanjkanja obratnega kapitala, dragega kredita in visokih proizvodnih stroškov je bilo mnogo industrijskih podjetij prisiljenih, da so svoj obrat reducirali ali celo popolnoma ustavili.

Navzlic tem razmeram pa se je v inozemstvu okrepilo zaupanje v naše razmere, ki je prišlo do izraza v rasti vrednosti našega dinarja na mednarodnem trgu. Ta okrepitev vrednosti naše novčarnice je v glavnem posledica ojačene produkcije, aktivnosti naše trgovske in plačilne bilance ter zmiselnosti izvajanja deflacijske politike. Niso pa brez pomena pri tem tudi naši veliki vzorčni sejmi, ki so, izvrstno in širokopotezno organizirani, razkaz našega narodnega bogastva in naše ekonomske moči. Kakšen ugled uživajo baš naši ljubljanski velesejmi v tujini in kakšno važnost polaga inozemstvo na nje, dokazuje že to, da so letos priznale izdatne prevozne olajšave razstavljalcem in posetnikom te-le države: v osebnem prometu: Avstrija 25 %, Italija 30 %, Češkoslovaška in Ogrska po 50 %; v tovarnem prometu pa velja na železnicah vseh teh držav za sejmsko razstavno blago 50%no znižanje normalne tarife.

Zato bo letošnji ljubljanski velesejem obiskalo še več tujcev, ki bodo skušali z nami navezati nove trgovske stike in okrepiti svoje stare zveze. Vsi ti bodo sodili naš napredek in gospodarski razvoj po tem, kar bodo videli na velesejmu. Vsem našim podjetjem je torej častna in narodna dolžnost, da sodelujejo na letošnjem ljubljanskem velesejmu. S tem se oddolžijo splošnosti in koncentrirajo razni za življenje potrebni predmeti iz različnih krajev, različnih dežel, držav in narodov. Človek ima priliko, prispejati razne produkte, izume in predmete iste vrste ter si ustvarjati o tem svojo lastno sodbo, kateri proizvod je boljši in primernejši. To je ravno isto, kar daje največ pobude za tekmovanje v industriji in ravno ti velesejmi so pripeljali mnogo industrijcev do tega, da danes nadkriljujejo s kakovostjo svojih proizvodov druge producente iste stroke. V tem pa leži tekmovanje in napredek industrije in obrta.

Želimo, da bo letos ob petletnici ljubljanskih velesejmov naša domača industrija, obrt in veletrgovina na velesejmu zastopana v najsijajnejši luči. Vsak naj bo globoko uverjen, da mu bo sodelovanje služilo v korist. Naravnost greh je, ostati doma in čakati, da odjemalci sami pridejo. Kdor ne razstavlja svojih proizvodov, je mlačen proti samemu sebi, ali pa mu proizvodi niso ravno prvovrstni ter se jih boji javno pokazati svetu.

Obrtniki, naročajte vsi „Obrtni Vestnik“!

Občni zbor občeslovenskega obrtnega društva.

Dne 16. m. m. je imelo Občeslovensko obrtno društvo v Celju svoj 18., po prevratu 6. redni občni zbor v celjskem Narodnem domu. Udeležba po številu navzočih članov ni bila zadovoljiva (prišlo jih je samo 28), razprave k posameznim točkam sporeda pa so bile glede dostojnosti in vsebine na višku, tako da je bilo zborovanje za vse udeležence res prijetno.

Predsedoval je načelnik društva g. Ivan Rebek, ki je ob otvoritvi občnega zbora sporočil društvu tudi pozdrave Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, katero je zastopal.

Iz obsežnega tajniškega poročila, ki ga je podal g. Založnik, posnemamo, da šteje društvo 80 plačujočih rednih članov, katerim se na društvene stroške dostavlja tudi «Obrtni Vestnik». Delovno poročilo obsega polletno dobo od zadnjega občnega zbora, omenja prireditve VI. obrtniškega plesa, društveno delo pri dobivanju obrtniških posojil pri Narodni banki, obrtniško zborovanje dne 13. marca 1925 in tečaj za obrtno knjigovodstvo ter kritično obravnavo med drugim stanovanski zakon, 2%ni davek na ročno delo, postopek pri podeljevanju posojil Narodne banke, razmere pri Trgovsko-obrtni kreditni zadrugi v Celju, likvidacijo oddelka ministrstva trgovine in industrije ter premestitev obrtno-zadružnega nadzorništva in urada za pospeševanje obrta iz Celja. Poročilo zaključuje s pozivom poslavljalca se tajnika, ki je deloval v društvu od prevrata naprej, obrtništvu, da ohrani sedanjo veljavo društvu, ki je dalo življenje najboljšim in največjim slovenskim obrtniškim stanovskim in gospodarskim organizacijam, in skušajo ugled, vpliv in pomen društva po možnosti še povečati. «Vaša rešitev, vaša bodočnost sta v močnih lastnih organizacijah. Ne zanašajte se na tujo pomoč, marveč vsak naj gleda, da si predvsem pomaga sam. To pa je mogoče le v gospodarski skupnosti. Oklenite se vsi tesno svojih stanovskih gospodarskih organizacij!»

Blagajnik g. Perc je poročal o stanju društvene imovine. Poročilo obsega dobo treh in pol let, in sicer od 21. decembra 1921. do 30. junija 1925, ker se na občnih zborih, ki so se med tem izvršili, niso predlagali podrobni računski pregledi, marveč se je vsakokrat naznanilo le zaključno stanje blagajne. V označeni dobi so znašali prejemki 84.479 Din 65 p, izdatki pa 70.438 Din 23 p, torej čisti dobiček brez prejšnjega salda 14.041 Din 42 p. K temu pride še prirastek na vrednostnih papirjih, terjatvah in tiskovinah, ki so v razprodaji, v znesku 3112 Din 99 p, tako da znaša dobiček iz te dobe 17.154 Din 1 p. Največje postavke med izdatki so: za tiskovine in naročnine 12.261 Din 77 p, za podpore 14.930 Din in za šolski prispevek 6600 Din. Društvo naročuje «Obrtni Vestnik» iz lastnih sredstev za vse svoje člane, katerih je 80.

Na predlog računskih revizorjev se je podelila vodstvu društva odveza, na kar so sledile volitve novega načelnstva, ki se je sestavilo sledeče: predsednik Ivan Rebek, podpredsednik Vinko Kukovec, tajnik Miloš Honjenc, blagajnik Karol Perc, odborniki: Ivan Bizjak, Miloš Dobravc, Franjo Dolžan, Jernej Golčar, Martin Kolšek, Anton Lečnik, Franjo Nerač, Josip Pelikan, Albert Rutar, Josip Tomazič, Miha Vrenko. Za pre-

gledovalca računov sta bila izvoljena Konrad Gologranc in Ivan Strelec. G. Rebek je na splošno presenečenje podal izjavo, da nove izvolitve v društvu, v katerem deluje že od leta 1894., z ozirom na svoja leta in na drugostransko preobremenjenost ne bi mogel več sprejeti. V lepih besedah je g. Založnik utemeljeval prošnjo, da g. Rebek svojo izjavo prekliche, ker bi njegov odstop pomenil za društvo krizo. Med živahnim odobravanjem in prisrčno manifestacijo za svojega priljubljenega voditelja je občni zbor z navdušenjem pritrjeval predlagatelju, na kar je g. Rebek, vidno ginjen, izjavil, da se začasno še ukloni splošni želji.

Novo načelstvo, ki šteje celo vrsto (7) novih in čilih moči, kaže odločno voljo, delo v društvu v največji meri poživiti. Sestavili so se: tričlanski odsek za izpremembo društvenih pravil, tričlanski odsek za sestavo predlogov k delavskim zakonom in petčlanski gospodarsko-obrambni odsek; sklenilo se je, sklicati skupno s sosednjimi društvi obrtništvo savinjskega okrožja na zborovanje, ki se bo vršilo dne 23. avgusta v Celju in na katerem naj bi se obravnaval tale dnevni red: 1.) Delavski zakoni; 2.) izenačenje davkov in 3.) obrestna mera.

Po izvršenih volitvah je g. Rebek predaval o naši gospodarski politiki v pogledu na obrtništvo. Predavanje je izzvenelo v zahtevo, da se naloženi velekapital, ki se je vsled nastalih razmer na valutnem trgu in brez lastnikovega sodelovanja v vrednosti pomnožil, v isti meri pritegne k olajšanju socialne bede, kakor se je pritegnila hišna posest. To zanimivo predavanje, ki je izzvalo živahno debato, bo g. Rebek na prošnjo zborovalcev dal v javno diskuzijo. — Na občnem zboru se je sprožila tudi misel, naj bi društvo sporazumno z ostalimi društvenimi organizacijami določilo za Slovenijo obrtniški dan, ki bi se vsako leto obvezno proslavil s prirejanjem shodov, sestankov in zabavnih prireditev.

Želimo odličnemu obrtniškem društvu, ki se bori že nad 30 let vsem obrtniškim organizacijam na čelu za pravice ter kulturni in strokovni napredek obrtništva, tudi v njegovem bodočem delu najlepših uspehov.

Gradbena dela občin in država v lastni režiji.

Med stavbnimi obrtniki je v zadnjih časih povzročalo nejevoljo, da izvršujejo država in nekatere občine razna stavbna dela v lastni režiji, odnosno po obrtnikih, ki v to nimajo zadostne formalne kvalifikacije. Gradbena direkcija v Ljubljani je zavzela načelno stališče, da je državna gradbena dela upravičena izvrševati pod nadzorstvom in vodstvom svojega tehnično usposobljenega osebja, češ, da je dana za to podlaga v določbah § 3. stavbnega zakona. V zadnji seji svojega obrtnega odseka se je pečala s tem vprašanjem tudi Zbornica za trgovino, obrt in industrijo, ki je zavzela načelno stališče, kakor je izraženo v izjavi ministrstva trgovine in industrije, oddelka v Ljubljani, ki jo priobčujemo v sledečem:

«Na tamošnji dopis z dne 6. decembra 1924., št. 7612, izjavlja zbornica, da smejo država in občine izvrševati pod vodstvom svojih stavbnih uradov, ako so zasedeni s tehnično usposobljenimi uradniki, v lastni režiji le razne adaptacije in manjša gradbena dela, ki spadajo sicer v delokrog koncesijoniranih

stavbnih obrtov. Vsa večja dela teh strok, sosebno zidanje novih stavb pa bi po mnenju zbornice morale oddati v izvršitev onim koncesijoniranim stavbnim obrtnikom, ki so v zmislu svojih koncesijskih listin in po stavbnem zakonu upravičeni za izvrševanje del dotične vrste in obsega.

Stavbna dela so pridržana koncesijoniranim stavbnim obrtnikom le iz ozirov javne varnosti. To velja gotovo za gradnjo novih stavb. Le pri gradnji prav malih in neznatnih stavb in pri raznih adaptacijskih gradbenih delih bi prihajali oziri na javno varnost običajno tako malo v poštev, da se more smatrati, da jih smejo država in občine, ki razpolagajo s tehnično urejenim stavbnim uradom, izvrševati tudi v lastni režiji pod vodstvom lastnih inženjerjev in drugih strokovno izobraženih uradnikov. Ta pravica bi temeljila na načelu, da opravi, ki jih kdo izvršuje le za sebe, ni smatrati za obrtoma izvrševana in zato je njih opravljanje dopustno brez obrtnega lista, odnosno koncesije. Pri poslih, kjer so oziri na javno varnost odločilnega pomena, kakor ravno pri gradbi novih stavb, pa načelo koncesije ne pripušča uveljavljanja pravice «samopostrežbe». Če bi se tega ne držali v primerih, ko gre za državo in občine, bi se ne mogli držati tudi takrat, ko bi šlo za zasebna podjetja.

Da bi stavbnim obrtnikom v primerih, ko smejo izvrševati nekatera stavbna dela le pod vodstvom drugih, kakor v primeru § 3., I. in II. odstavek obrtnega reda, smeli nadomestiti predpisano vodstvo tehnično izobraženi uradniki državnih in občinskih stavbnih uradov, zbornica zanika. Zakon izrecno imenuje stavbenika (§ 3.) in ne daje nikake opore za naziranje, da bi bil pod tem izrazom mišljen tudi državni ali občinski stavbni urad.

Končno si dovoljuje zbornica izraziti mnenje, da usposobljenostno izpričevalo za udeležbo na licitaciji pri oddaji državnih gradbenih del v obrtnopravnem oziru ne more dati licitantu več pravic, nego jih ima na podlagi svoje koncesijske listine. Zidarski in tesarski mojstri z omejeno koncesijo (§ 6. stavbnega zakona), ki bi izlicitirali gradbo stavb, katerih po stavbnem zakonu stavbni obrtniki z omejeno koncesijo ne smejo izvrševati, bi z izvrševanjem takih izlicitiranih stavbnih del vsaj v Sloveniji kršili predpise obrtnega reda.»

To zbornično stališče se krije s pretežno vladajočo obrtno prakso in s stališčem, ki ga zavzema interesirano obrtništvo. S tem, da jemlje v zaščito obrtnika, še ne povzroča škode državi ali občinam, ker jim ne odreka pravice do nekaterih gradbenih del manjše važnosti. Da izvrševanje večjih državnih in komunalnih visokih gradbenih del pridržuje koncesijoniranim gradbenim obrtnikom, pa se sklada tudi z dosedanjim ali vsaj predvojnim načinom izvrševanja takih del, ki so jih država in občine skoro vedno oddajale upravičenim obrtnikom.

O stvari bo končno odločevalo ministrstvo trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani.

Razno.

Obrtna razstava v Ljutomeru. Priprave za to razstavo, ki se vrši od 9. do 16. avgusta 1925, so v polnem teku. Prijavilo se je toliko obrtnikov, da bodo vsi prostori meščanske šole zasedeni. Polovična vožnja je zasigurana. Dne 15. in 16. je tudi petdesetletnica kola jahača in vozača z dirko. Na večer 16. avgusta vozi poseben vlak do

Pragerskega. Kdor si hoče ogledati Ljutomer in njegove slavne gorice, ki ima sedaj ugodne železniške zveze na vse strani, posetiti obrtno razstavo in s tem podpreti obrtništvo, kdor hoče končno prisostvovati tudi znanim konjskim dirkam, naj ne zamudi te ugodne prilike.

Občni zbor Pokrajinske zadruge knjigovozov, izdelovalcev kartonaže, papirnatih izdelkov in usnjatega galanterijskega blaga za Slovenijo v Ljubljani se je vršil dne 13. julija t. l. v gostilni M. Bončar na Sv. Petra cesti. Navzočih je bilo 17 članov, zvezni tajnik gosp. J. Kaiser, oblast pa je zastopal gosp. Čehun. Načelnik gosp. J. Jakopič otvori s pozdravom občni zbor. Zapisnik zadnjega občnega zbora se prečita in odobri. G. načelnik poda svoje poročilo, omenja med drugimi zadevami, da je odbor napravil 11 ovadb proti fušarjem. Posređoval je pri železniški direkciji, da se oddajajo knjigoveška dela knjigovozom. Tajniško poročilo: Zadruga šteje 36 članov; 34 vajencev in 43 pomočnikov je priglašeni. Pristopili so 4 člani. Dopisov, vlog in okrožnic se je razposlalo 280. Nadalje poroča izrpnno o vseh združnih dogodkih pretečenega poslovnega leta. Blagajniško poročilo: Dohodkov v letu 1924. je bilo 7221 Din, stroškov 1847'30 Din. Združno premoženje znaša 13.230'06 Din. V imenu revizorjev poroča g. Fr. Pajk, da je našel knjige in priloge v redu. Vsa poročila so bila sprejeta. Načelniku in odboru izreče občni zbor zahvalo. Volitve: Načelstvo je voljeno za tri leta; izvoljeni so bili gospodje: za načelnika Jakopič, za podnačelnika Bonač, za tajnika Smrekar, za blagajnika Šifer; za odbornike pa gg.: Dežman, Pajk, Maček, Perc (Celje), za namestnike gg.: Ileršič, Potokar, Bivic; za revizorja gg.: Ogoreve (Ljubljana), Zorič (Krško). Na predlog združnega načelnika sprejme občni zbor: Združne doklade ostanejo iste kakor preteklo leto. Slučajnosti: Po daljši debati se sprejme, da se prične v soboto dne 18. julija z odtegotvanjem 3'8% davka na zaslužek ročnih delavcev. Sprejme se dodatni predlog g. Bonača, da se od 1. aprila za nazaj odtegne šele potem, kadar bo zakon sprejet. Zastopnik produktivne zadruge apelira na združne člane, da bi se reduciralo pomožno osebje in upoštevali brezposelni pomočniki. G. Bonač pojasni, kje je iskati vzrokov brezposelnosti. Vzroki so v prvi vrsti pomanjkanje dela in konkurenca, ki sili posameznika, da si pomaga s cenejšimi močmi. Občni zbor sklene pozvati trgovsko in obrtno zbornico, da pravočasno poskrbi za otvoritev obrtnonadaljevalne šole na državne stroške. Sklene se tudi, da se v jeseni vrši poučni strokovni tečaj za pomočnike in vajence in to po možnosti na stroške zadruge. Z zahvalo za udeležbo zaključí g. načelnik občni zbor ob 8. uri.

Vinski zakon. V poljedelskem ministrstvu so se dovršila pripravljajna dela za sestavo vinskega zakona. S tem zakonom se namerava urediti vprašanje pridelovanja, potrošnje vina in vinske trgovine.

Nov zakon o točenju alkoholnih pijač. Vlada pripravlja nov osnutek zakona o točenju alkoholnih pijač, s katerim se namerava izdatno omejiti produkcija in prodaja alkohola. Zakonski osnutek odreja med drugim, da producenti alkohola ne smejo zaposlovati oseb izpod 18 let starosti. O svojem podjetju morajo javno polagati račune in svoje bilance objavljati. Od dobička morajo oddati 10% fondu za pospeševanje treznosti. To velja enako za male žganjarne kakor za velike tovarne. Kar se tiče prodaje alkoholnih pijač, odreja osnutek, da se od sobote zjutraj (od 8. ure) do ponedeljka zjutraj do 8. ure ne smejo prodajati nikake alkoholne pijače. Na javnih zborovanjih prepoveduje osnutek vsako prodajo alkohola. Kolodvorske restavracije naj bi sploh ne smele prodajati alkoholnih

pijač. Beograjski interesenti, ki so o tem osnutku zvedeli, so pred kratkim sklicali konferenco producentov in prodajalcev alkoholnih pijač, na kateri se je izvolil poseben odbor, ki naj izvede akcijo proti osnutku. Na čelu tega odbora je predsednik industrijske zbornice gosp. Bajloni. Odbor bo o osnutku podrobno informiral interesente v vseh pokrajinah.

Ali je pravica točenja po tarifni postavki 62. vezana na lokal? Generalna direkcija neposrednih davkov je z razpisom z dne 25. maja 1925., št. 34.750, odločila o tem vprašanju naslednje: Ako se pravica točenja po tarifni postavki 62. po predhodnem odobrenju pristojne finančne kontrole prenese iz enega lokala v drug lokal, za polletje, v katerem se je preselitev izvršila, ni potrebno plačati nove točarinske takse po tarifni postavki 62. Seveda, ako bi se pravica prenese na večji lokal, za katerega se mora plačevati višja taksa, se za prihodnje polletje uradno odmeri višja taksa, ako pa bi se prenese pravica na manjši lokal, sme lastnik take pravice zahtevati, da se mu taksa za prihodnje polletje zniža.

Izenačenje obrtnega reda. Komisija, kateri je poverjena naloga, da sestavi predlog zakona o izenačenem obrtnem redu, še ni dovršila zbiranja gradiva. Komisija namerava uvrstiti v novi obrtni red vse zakonske odredbe, ki se nanašajo na obrt. Tako bi se namesto posebnih zakonov sprejela v obrtni red določila o odpiranju in zapiranju trgovin, o delovnem času, o zbornicah itd. To utemeljuje zbornica s tem, da bi se na ta način sedanjim razmeram primerna določila prej uveljavila, nego bi bilo to spričo počasnega delovanja zakonodajnih organov mogoče, če se predlože posebni zakoni. V novi obrtni red se namerava sprejeti med drugim tudi še določila o javnih trgovskih revizorjih.

Tehniške novosti nemške industrije. Železnica Sorabana v Braziliji je naročila lani 14. oktobra pri Kruppovi družbi v Essenu brzojavno 12 lokomotiv vrste Pacifik in 28 lokomotiv vrste Mikado s pripadajočimi tenderji. Pogodba je določala, da morajo biti lokomotive v brazilskem pristanišču Santos v štirih rokih, vselej 10, 3 Pacifik in 7 Mikado: 9. marca, 30. marca, 8. aprila, 29. aprila. Rok je bil torej izredno kratek, a Kruppove delavnice so bile nalogi kos. To je tembolj treba upoštevati, ker sta bili obe vrsti za trdko novi in je bilo treba torej napraviti posebne risbe, vzorce, pripraviti potrebni material itd. Kljub temu tudi, da je prišel še Božič vmes, je prva lokomotiva že 20. januarja, torej dobre tri mesece po naročilu, napravila svojo poskusno vožnjo. 2. in 9. februarja je prvih 10 lokomotiv odšlo iz Essena, v noči 12./13. februarja jih je odpeljal parnik «Dieter Hugo Stinnes» iz Bremena, 8. marca dopoldne je bil v Santos. Tudi druge tri pošiljatve so prišle še pred zapadlim rokom tja. Nalaganje in zlaganje posameznih delov je bilo tudi nekaj posebnega. Ker so šle pristaniške družbe Kruppu na roko in so dovolile za posamezne kose težo do 30 ton, so lahko kotle, okvir, tender in voznikovo hišico naložili kar v celoti in si s tem bistveno olajšali seveda tudi zopetno sestavo. — V Šleziji je pričela pred kratkim obratovati nova električna tovorna lokomotiva, ena od 14 lokomotiv, ki jih je naročila nemška državna železnica. Lokomotiva tehta 120 ton, je namenjena za prevažanje težkih tovornih vlakov na težavnih progah in doseže hitrost 55 kilometrov na uro. Na 10'5 km dolgi progi z neprestano napetostjo 10%₀₀ in pogostimi krivinami s polumerom 7'50 m je vlekla lokomotiva 1200 s hitrostjo 35 km, torej v 18. minutah. Ob sneženem metežu in hudem vetru poševno od spredaj je privlekla 1400 ton na isti progi v 20. minutah, torej nekaj prav izrednega. Motorji so delali s 3000 HP.

Ogromni zasluži ameriških in angleških petrolejskih družb. Standard Oil Company of California izkazuje za leto 1924. 26,601.513 dolarjev dobička. Izkazani dobiček je za 2,159.074 dolarjev večji, nego je bil prejšnje leto. Še ogromnejši je dobiček Standard Oil Company of New Jersey, ki znaša 81 milijonov dolarjev in presega za 25 milijonov dolarjev dobiček leta 1923. Enako visok dobiček je družba dosegla v letu 1920. Pa tudi angleško-holandske družbe ne zaostajajo za ameriškimi družbami. Tako izkazuje Shell Union 18,562.738 dolarjev dobička, Burmal Oil Company pa 2,257.157 funtov šterlingov, za 50.000 funtov šterlingov več kakor prejšnja leta.

O ameriških mostovih. Nikjer na svetu ni menda toliko in tako velikih visečih mostov kakor v Ameriki. Ena najveličastnejših takih zgradb je sedaj v delu in bo v prihodnjem letu izročena prometu: viseči most čez široki Delaware pri Filadelfiji, ki bo imel 534 m razpetine, še za 22 metrov več kakor doslej največje delo mostogradbene tehnike čez Firth-of-Ford na Škotskem. Nad 41 metrov bo znašala samo prosta prevozna višina za morske ladje. Dve močni vrvi, nad pol metra v premeru, bosta vodili čez dva železna, nad 110 metrov visoka stolpa in bosta na obeh bregovih zasidrani v ogromne betonske klade. Samo vrvi tehtata 1000 ton, dočim znaša teža vsega železja 50.000 ton. Da so mogli položiti temelj za stolpa, so zgradili 21 metrov široko, 46 metrov dolgo in 12 m visoko dvigalno napravo. Širina mostu znaša 38 metrov in je razdeljena v zone: za avtomobile in druga vozila je rezerviranih 17 metrov, zraven sta tira za cestno in za navadno železnico, na vsaki strani pa še poseben tri metre širok hodnik za pešce. Stroški zgradbe bodo znašali 30 milijonov dolarjev. Tudi v stroki betonske mostne zgradbe, kjer kraljuje sicer Francija, je Amerika v zadnjem času zelo napredovala. Neki tak most gradijo čez reko Minnesota v državi istega imena. Imel bo deset lokov, vsak z 92,5 m razpetine, skupna dolžina mu bo 1250 metrov. Že samo razvrstitev deset takih lokov je nekaj prvovrstnega, brez ozira na ne-navadno drzno podjetnost glede take razpetine. Most bo veljal približno dva milijona dolarjev, imel bo 13,7 m široko cesto za vozove in dva po 1,8 m široka hodnika za pešce. — Omenimo tudi še prav posebno drzni načrt švicarskega inženjerja Ammanna za premostitev reke Hudson v New Yorku. Načrt misli na razpetost 1036 m z dvema 210 m visokima stebroma. Ob robovih vidiš na načrtu dva hodnika po 4,5 m široka, v sredi pa 24,4 m široko cesto za vozove, ki bodo lahko peljali v osmih vrstah. Posebni nosilci v podobi okoli obrnjenega T bodo pritrjeni na most in bodo nosili pod mostom dva tira za železnico, torej nekako podstropje. Skupna dolžina mosta bo znašala 1463 m. Stroški so preračunjeni na 35 milijonov dolarjev. — Za primerjanje povemo, da računi načrta inženjerja Lindenthala s 100 milijoni dolarjev in da stane predor pod Hudsonom z dvema po 6 m širokima cestama 45 milijonov dolarjev. Stebra bosta zasidrana v betonski konstrukciji. Načrt še proučujejo; vse druge so odklonili, Ammannovega bodo najbrž sprejeli. Tako bo dobil New York most z največjo razpetostjo in z največjo gospodarsko kapaciteto.

5430 kilometrov na kolesu. V nedeljo 21. junija zjutraj ob treh se je v pariškem predmestju Le Vézinet vršil start za veliko cestno dirko «po Franciji okoli». Šlo je na razdaljo 5430 km. Dirka vodi iz Pariza v Havre, Cherbourg, Brest, Bordeaux, Bayonne, Perpignan, Toulon, Nizza, Evian ob ženevskem jezeru, Mühlhausen, Metz, Dünnkirchen in nazaj v Pariz. Obstoji iz 18 etap, na vsako pride približno 300 kilometrov. Dirkačo Francozi,

Belgijci, Švicarji, Luksemburžani in Italijani. Od znanih dirkačev omenimo Francoze brata Pelissier, Jacquinota, Christoph, Švicarja Colle, Luksemburžana Frantza, Belgijce Thysa, Selliera in Benoita, Italijana Bottechina. Na tisoče ljudi se je zbralo ob eni ponoči v Lunaparku, kjer se je vršila kontrola, pozneje pa start. Ljubljence pariških športnikov — Jacquinota, brata Pelissier — in Italijana Bottechina so nosili po rokah okoli in so jih burno pozdravljali. Švicar Colle je imel že pri prvi etapi smolo in ni več dirkal naprej. O končnem uspehu bomo še pisali. Francoske ceste so za dirkanje prav posebno pripravne in deloma nalašč za to prirojene. Tako so si tudi avtomobilisti zgradili posebni dve avtomobilni cesti, eno ob Pirenejih, drugo pa skozi Alpe, od Sredozemskega morja do Ženevskega jezera.

Veterani med jugoslovanskimi železnicami. Pred par dnevi so slavili na Angleškem stoletnico, odkar je stekla prva železnica med Stocktonom in Darlingtonom. Zato je zanimivo pogledati, kdaj so stekle prve železnice na našem jugoslovanskem ozemlju. Prva je bila lokalna zveza Št. Ilj—Celje v naši ožji domovini, izročena prometu 2. junija 1846. Enajst let nato so otvorili v Vojvodini progo Velika Kikinda—Žombolja. Nato se je pa začelo povsod živahno delo. 1. oktobra 1862. je bila otvorena proga Zagreb—Sisak, 11. septembra 1869. proga Horgoš—Sombor. Že v petdesetih letih je bila dokončana Južna železnica, leta 1870. je zavozil vlak po naši lepi Gorenjski. Prvo progo je dobila Bosna že leta 1872., Doberlin-Banjaluca, in sicer normalnotirno. Leto nato so začeli voziti vlaki na progi Skoplje—Solun, ki jo štejemo danes med najvažnejše jugoslovanske proge. Split so spojili s Šibenikom leta 1877., leto nato Dalj z Vinkovci. Progo Beograd—Niš so otvorili šele leta 1884. 23. avgusta in s tem položili temelj orientalski železnici. Nato so priključili še to progo vardarski. Danes ima naša država okoli 10.000 km železniškega omrežja. Škoda le, da nimajo vse železnice normalnega tira. Bosanske na primer so s prav malimi izjemami vse ozkotirne. Treba je prestopati, prelagati itd.

Največja železniška postaja sveta. Kakor poročajo, je v New Yorku največja in najinteresantnejša postaja za osebni promet. Postaja je pravi čudež današnje tehnike in prekaša vse dosedanje zgradbe današnje dobe. Gradilo se je preko deset let in je bila postaja končana šele v letu 1913. Postajo lahko poseti 250.000 potnikov dnevno. Vsa postaja se nahaja pod zemljo v dveh nadstropjih; spodnjih 22 tračnic leži 17 metrov, zgornjih 41 pa 10 in pol metra pod zemljo. Glavni prostor obsega 84 metrov dolžine ter 36 in pol metrov širine in stoji lahko v njem 30.000 ljudi. Seveda so poleg navedenih tračnic za promet tudi druge, so celo naprave pod zemljo, na katerih se obračajo celi vlaki. Velikanska železniška poslopja ne služijo samo za železniški promet, temveč so ti prostori spojeni z raznimi uradnimi prostori, klubovimi prostori ter obsegajo celo vrsto sob s krasnimi prostori za prodajo potniških listkov. Poleg tega se nahajajo še druge moderne naprave, kakor jedilnice, pralnice in kopalnice po najmodernejšem vzorcu. Iz kolodvora lahko pridemo, ne da stopimo na cesto, tri nadstropja pod zemljo v dva hotela s 3000 prostori, v katerih je zaposlenih 6000 oseb. Celokupni stroški kolodvora znašajo 75.000.000 dolarjev. Vsa stavba je tako zidana, da se še vedno lahko zidajo nebotičniki do 17 nadstropij nad postajo.

Avstrija in carinske omejitve. Te dni sta oba eksperta Zveze narodov, profesor Rist in glavni urednik Layton, imela v Srednji zvezi industrijev konferenco, na kar

sta šla v Gremij dunajskih trgovcev. Avstrijski trgovci so obema ekspertoma Zveze narodov predložili posebno poročilo o razvoju avstrijske trgovine. V tem poročilu se naglašja, da je prva zahteva Avstrije izboljšanje izvoza, s čimer je v zvezi odprava visokih uvoznih carin sosednjih držav. Avstrijsko trgovstvo opozarja predvsem na najnovejše zvišanje uvoznih carin v Jugoslaviji. Nadalje zahteva v mednarodnem prometu popolnoma svobodno gibanje in dovolitev svobodnega naseljevanja.

Prihodnost železa. Marsikdo se bo čudno vprašal, kakšen naslov. Pa za tehnika je to vprašanje silne važnosti, ne samo za tehnika, ampak za vse človeštvo. Oni dobi, ko so uporabljali za vse potrebščine le kamenje, je sledila bronasta doba in to je nadomestila železna doba, v kateri še danes živimo. Kako pa bomo nazivali prihodnjo dobo tehniškega razvoja? Kaka snov bo stopila mesto železa, ki je danes glavna snov tehniških zgradb. Če bi danes videli vitezi srednjega veka železne konstrukcije in množine jekla na modernih strojih, se bi topili v začudenju kakor nekdanji Španci, ko so odkrili Ameriko in videli, kako se igrajo indijski otroci z zlatimi igračkami. Kajti pred tisoč leti je bilo jeklo draga snov, polovico tako draga kot srebro. Kakor pa čisto kovinskega železa skoro ni mogoče najti v naravi vsled svoje oksidacijske lastnosti, tako bo prišel tudi dan, ko bodo naše tehniške zgradbe, mostovi in industrijske zgradbe izginile s sveta, ko jih bo razjedla rja in uničilo kola časa. Po mnenju nekaterih tehnikov ta čas ni več daleč, samo okrog 50 let nas loči od one dobe, ko bo železo tako drago in redko, da bomo železo uporabljali samo še za izdelovanje orodja, strojev za izrabljanje velikih energij. Vse, kar danes grade brez potrebe z uporabo železa, bo takrat luksuz, potrata v pomenu svetovnega gospodarstva in življenskih pogojev. Takrat ne bo več železnih mostov, ne železnice ali železnih ladij. Druge snovi bodo nadomestovale drago železo. In v par 1000 letih, — če je sploh še človeštvu usojena ta doba — bodo oznanjale piramide še vedno o Faraonih starega Egipta, ko naših zgradb iz železa, na katere je tehnika tako ponosna, sploh ne bo več. Imamo o nahajališčih železnih rud in premoga na svetu precej popolen pregled. Prej, dosti prej kot premoga, bo zmanjkalo železne rude. In če ne bo več premoga, je tudi konec izdelovanja portland-cementa. V zadnjih 10. letih so se cene premogu in železu več kot podvojile. In četudi iščemo vse mogoče vzroke za to dejstvo, končni vzrok je vendar preteče izčrpanje nahajališč. Čudno je pač, da si človek dela skrbi glede bodočnosti, glede dobe, ko bodo na njegovem mestu nove generacije. On že skrbi za čas, ko njega že dolgo več ne bo. Mogoče je to utemeljeno v onem

zmislu za skupnost človeštva? Ali je odgovor na vprašanje: «Kaj bo z železom?» v resnici tako brezuspešno? Drugo premišljevanje nas pripelje tu do novih problemov. Da bo prej ali slej konec zaloga rude, je gotova stvar. Stoletja seveda ne igrajo velike vloge. Materijal pa ostane! Ničesar se ne izgubi, in če se še tako izpremeni molekularna in atomska struktura. In tudi energija ostane! Materije in energije, teh dveh faktorjev, ki vladajo vesoljstvu pa ne moremo ločiti. Ob sklepu pa se potolažimo. Dokler bomo mi in naša generacija, ne bo boj v tem delu narave na življenje in smrt. Čas skrbi in prinese svoji dobi primerne pripomočke. Mi, ljudje sedanosti, smo kos boju in potrebam naše dobe, naši potomci pa bodo kos zahtevam svoje dobe, ker bodo vsled razmer prisiljeni, da si poiščejo nova pota življenja in dela. In da bo tako, to lahko verujemo, ker v zgodovini ne najdemo dobe, ko bi bili ljudje zaostali za potrebami in zahtevami časa. Končno pa: «Zakaj sem to anpisal?» Napisal sem to na našo mladino, posebno ono, ki se hoče posvetiti tehniškemu poklicu. Ta poklic ubije v človeku vsled svoje, samo na praktičnost obrnjene težnje več ali manj idealizem, oziroma ideale. In če ima naša mladina sploh še ideale, namreč resnične ideale, ne fraze, naj ve, da se mora boriti zanje, ker le z idealizmom, s praktičnim idealizmom bo mogla voditi boj z najmočnejšim nasprotnikom, z naravo!

Izdajatelj konzorcij «Obrtnega Vestnika».
Odgovorni urednik Engelbert Franchetti.
Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.

Tovariši rokodelci!

Če Vam je treba oddiha in mirnega počitka, obiščite biser našega Jadrana, lepo mestece obkroženo parkom južne vegetacije; naš

Novi eno izmed prvih in najlepših kopaljšč naše riviere

Mesto čisto in zdravo, morje bistro, tla kopaljšča kakor tudi samo obrežje je pokrito z najfinejšim peskom. Hrana in stanovanje 50 Din.

Prijave sprejema Organizacija S. H. O. v Novem vinskem na tajnika: **A. Mihaljeviča, brivca.**

Ljubljanska kreditna banka

Delniška glavnica:

Din 50,000.000—

Skupne rezerve: okrog

Din 10,000.000—

Centrala: Ljubljana, Dunajska cesta

Podružnice:

Brežice	Logatec	Ptuj
Celje	Maribor	Sarajevo
Crnomelj	Metković	Split
Kranj	Novi Sad	Gorica
	Trst	

Brzjavni naslov:

BANKA LJUBLJANA

Telefon št.: 261, 413, 502, 503
in 504

**Priporoča se za vse
bančne posle**

Kreditno društvo

Mestne hranilnice ljubljanske

dovoljuje posojila
na menice in kredite
v tekočem računu
vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

Ljubljansko posojilnico

r. z. z o. z. v Ljubljani
Mestni trg šte. 6.
ker ima že nad
10,000.000 Din jamstvene glavnice.
Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun
obrestuje najugodnejše.

Obrtna banka

v Ljubljani

Centrala:
Kongresni trg št. 4
Podružnica: Ljutomer

Telefon št. 508 Telefon št. 508
Račun pri poštno-ček. zavodu v Ljubljani
št. 12.051

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantnejše. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodnejše, vezane vloge po dogovoru primerno višje.

Kreditni zavod

za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50
(v lastnem posloju).

Brzojavni naslov: Kredit Ljubljana.
Telefon št. 40, 457, 805 in 806.

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic in kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

ORIENT

d. z o. z.

tovarna olj. barv, firnežev in lakov

Slomškova ulica št. 19

LJUBLJANA

Vodmat pri Ljubljani

Prodajalna na drobno: Miklošičeva cesta 4
nasproti frančiškanske cerkve.

L. MIKUŠ

tvornica dežnikov

LJUBLJANA

Mestni trg št. 25.

Skrbno izdelovane -- Največji izbor
Preobleke -- Popravila
Najnižje cene!